

Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem

Bolyai János Katonai Műszaki Kar

„Tűzoltó leszél s katona...” - a tűzoltóság munkája és megítélése

(Intézményi Tudományos Diákköri Konferencia)

2011 október

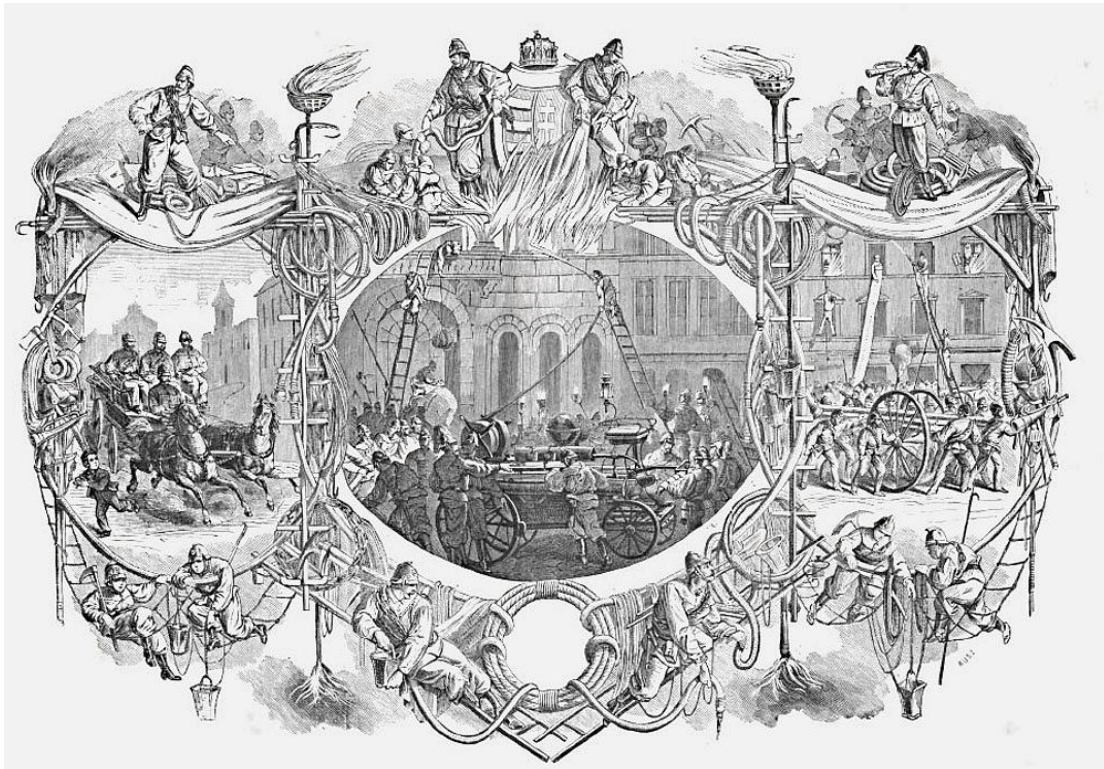
Készítette: Antal Renáta hallgató

Konzulens: Dr. Komjáthy László, egyetemi adjunktus

*„Őértük szólok, akik nyugal munkát naponta őrzik
Kik szunnyadó parázsban is otthonunkat védik
Kiknek barát a tűz, de ha támad orvul
Kezüik, lábuk, karjuk vészjóslóan mozdul
Mi hajtja őket? Talán a szenvedély?
Az ember féltés, és az a remény
Hogy égboltunk mindig tiszta marad
Az önkéntes szolgálat, a hivatástudat.*

*Őértük szólok, kik a poklot is megjárják
A tomboló elemet kalitkába zárják
Szembe néznek élettel, halállal
Eszelős kártyapartit vívnak a pusztulással
Adassék hát nekik most köszönet
hisz ezért hajszol mindig a lelkiismeret
Mert időnk nincs soha megköszönni
Hogy képesek értünk akár tűzbe menni.”*

/Szigeti András/¹

¹ Szigeti András (1940-1998) színész

Tartalomjegyzék

Bevezető	4.
1. Történelmi áttekintés	6.
1.1. A tűz elleni védekezés az önkéntes tűzoltóságok kialakulása előtt.....	6.
2. Hajdúszoboszló tűzvédelmének fejlődése napjainkig	11.
2.1 Hajdúszoboszló rövid története	11.
2.2 Tűzrendészeti vonatkozások, intézkedések a Hajdúkerületben és az önkéntes tűzoltóság megalakulása és működése a századfordulóig	11.
2.3 Az önkéntes tűzoltóság megszűnése a századforduló éveiben.....	15.
2.4 Az újrakezdés évei és az első tűzvédelmi törvény Magyarországon	18.
2.5 A tűzoltóság újjászervezése a háború után	21.
2.6 Az új típusú önkéntes tűzoltóság megalakulása	25.
3. A hajdúszoboszlói hivatásos tűzoltóság munkája	29.
3.1 A hajdúszoboszlói tűzoltóság felépítése.....	29.
3.2 Speciális képzések	31.
3.3 Tűzoltási tevékenység.....	33.
3.4 Műszaki mentési tevékenység.....	34.
4. A lakosság megítélése a tűzoltóság munkájáról.....	37.
4.1 Én, mint kérdezőbiztos	37.
4.2 A hajdúszoboszlói tűzoltók mentális állapota	38.
5. Összegzés.....	40.
6. Felhasznált irodalom és jogforrások	

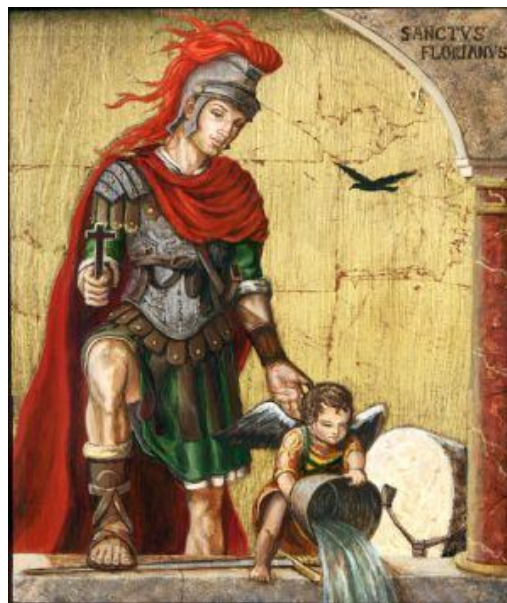
MELLÉKLETEK

- 1. sz. melléklet
- 2. sz. melléklet

2011-es év 42. hete, október 10-14.
A hajdúszoboszlói tűzoltóság eszközei

Bevezető

Az emberfeletti hatalmakhoz, szentekhez fohászkodás egyidős az emberiség kialakulásával. Főként baj, vész esetén fordultak az emberek hozzájuk, hogy segítsék át őket a nehéz pillanatokon, ahol már az emberi erő és akarat kevésnek bizonyult. Az egyik legfélelmetesebb elemi erőtől, a tűztől való félelem keltette életre Flóriánnak az "Isten tűzoltójának" kultuszát. Alakjával sok helyen találkozhatunk, például templomokban, köztereken és házak falába sülyesztve. A római katonát katonaruhában, égő házzal ábrázolják, melyre dézsából vizet önt az égő ház tetejére. „Élete és halála megmintázza azt az elkötelezett hivatástudatot, melynek

1. kép: Szent Flórián

alapja a munkába vetett hit és a hagyományokhoz való ragaszkodás. Flórián Diocletianus egyszerű katonája volt, de jelképpé vált: az emberség, önzetlen segíteni akarás és hősiesség jelképevé.”²

A tűzoltóság nagypapám révén gyerekkorom óta része az életemnek, aki a hajdúszováti önkéntes tűzoltóság oszlopos tagja volt. Ötéves korom óta gyakran vitt magával a tűzoltóságra, megmutatta a felszereléseket, volt hogy ott töltöttük el az egész napot. Sokat jártak versenyezni, ahová szintén vitt magával. A versenyekre történő felkészülésüket is láthattam. Kis túlzással tűzoltók között, a tűzoltóságon nőttem fel. Ezek az élmények meghatározóak lettek számomra. Tetszett a nyüzsgés, az a miliő, az egyenruha, a versenyek hangulata. Talán az sem véletlen, hogy már tízévesen elhatároztam, hogy majd középiskolai tanulmányaim után ilyen irányban szeretném folytatni tanulmányaimat.

Hogyan is függ össze a katonaság intézménye és a tűzoltóság munkája? A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem védelmi igazgatási szakán a civil hallgatóknak lehetősége nyílik egy

² <http://www.langlovagok.hu/szent-florian>, letöltés dátuma: 2011. 10. 08

kicsit közelebből is megismerkedni a tűzoltósággal. Oktatnak tűzvédelmet és a hallgatók

eldönthetik hogy szabad idejük terhére részt vesznek-e a 40 órás önkéntes tűzoltói kiképzésben, ami nem kötelező. Aki szeretne a jövőben tűzvédelemmel foglalkozni annak érdemes ezt az alapoknál elkezdni. Ilyen információk birtokában választottam ezt az egyetemet a felsőoktatási tanulmányaim színhelyéül.

„A tűzoltó szíve nemesen érez, ha életet, értéket menteni képes!” – ez a mondat is jelzi, hogy a tűzoltók munkája mennyire fontos, hiszen sokszor életet mentenek meg. Ezért is tisztelik és becsülik az emberek őket. Ezt az évezredek átívelő tradíciót szeretném bemutatni a hajdúsági, a hajdúszoboszlói tűzoltóságon keresztül.

1. Történelmi áttekintés

1.1 A tűz elleni védekezés az önkéntes tűzoltóságok kialakulása előtt

A tűz már az emberiség megjelenésekor jelen volt. A tűz szolgálta az embert, de sokszor ez okozta a veszét is. Kb. 4000 évvel ezelőtt Egyiptomban előírták, hogy oltóvödröket tartsanak. A tűz elleni szervezett védelmet a Római Birodalom és a görög városállamok ismerték fel legkorábban. Az épületeket úgy építették, hogy udvar válassza el őket egymástól, hogy ha tűz van, az ne terjedjen át házról-házra és tűzoltó csapatokat is felállítottak – katonait és önkénteseket is – a kitört tűz eloltására. Jó példa rá az akkori Aquincum, ma Óbuda, ahol ez a köztudott megvalósítható volt. Továbbá Savariában és Pannónia más városaiban is voltak kézműves-társulatok, amelyek a tűzoltással és éjjeli őrsgéggel foglalkoztak.

I. István király a gyújtogatók ellen szigorú törvényt hozott, ez a 32. törvénye a szállások felgyújtásáról úgy rendelkezett, hogy: „ha valaki más ember épületeit ellenségeskedésből felgyújtja, állassa helyre az épületeket, és valami házi eszköz odaégett, fizesse meg, és annakfelette adjon tizenhat tinót, ki összevéve hatvan ezüst pénzt ér.”³ A tűz őrzőit még a templomba járás alól is felmentette.

A középkori Magyarországon is megjelent a tűzoltás, ezeket a céhekre bízták. A céheknek nagyságukhoz megfelelően kellett tartaniuk vödröt illetve fecskendőt és a kijelölt céhmesternek az ott dolgozó legényeivel együtt el kellett oltaniuk a kialakult tüzet. Tűzrendészeti szabályrendelete csak a városok egy részének volt hazánkban ekkor. Ahol nem volt, például községekben és be nem kerített városokban, ott a gyakori tüzesetek bosszulták meg a tűzvédelmi szervezettség hiányát.

Sokat segített a diáktűzoltóságok megalakulása, ezeken a helyeken. Az első diáktűzoltóság Debrecenben alakult meg a következőképpen: miután Nagyvárad török kézre került, az ottani hírneves diákság tanárokkal együtt átköltözött Debrecen városába. Ekkor erősödött meg

³ <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=288> letöltés ideje: 2011. 09. 24.

annyira, hogy a városban keletkezett tüzeket is eloltsák, ne csak a saját területükön keletkezett tüzeket.

1681 körül kezdhetett el kivonulni a városbeli tüzek eloltásához. A diákság segítségére „égetően” szükség volt az alföldi városokban, különösképpen Debrecenben. Hiszen ekkor a legtöbb ház tetejét nád fedte, még mindig a fa volt a legelterjedtebb építőanyag, a kerítések is sövényből és karóból készültek. A céhek, mint tűzoltószervek, egységesített feladatokat láttak el, de ezek az emberek a város különböző pontjain laktak és így nem egyszerre érkeztek meg a kárhelyre, sokszor már későn értek oda. A diákság viszont a kollégiumban együtt lakott, és nem kellett bevárni egymást, hogy elkezdhessék a tűzoltást. Az iskolák általában a templomok mellett álltak, ahonnan a leghamarabb észre lehetett venni a tüzet és annak keletkezési helyét. A toronyban lévő ór nappal vörös zászlót, este égő lámpa kidugásával mutatta a tűzvész irányát. A debreceni diáktűzoltóság volt az első önkéntes magyarországi tűzoltóság. A diáktűzoltóság a svájci és a wittenbergi példát követték. Magyarországon ebben az időszakban ez a diáktűzoltóság volt a legjelentősebb és a leghosszabb ideig fennálló tűzoltószervezet. Később Debrecen példája nyomán Sárospatakon, Hódmezővásárhelyen és Kunszentmártonon is megalakultak a kollégiumi diáktűzoltó csoportok.

Hazánkban az *1700-as évek közepén* a tűzrendészet szervezete és technikai felkészültsége még mindig nem volt megfelelő. Ezt **II. József** által kiadott tűzrendészeti pátens hivatott javítani, amelyben például szabályozta a bekerítetlen helységeket:

A kerítetlen helységekre nézve a tűznek eloltásának a fő célját az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- „A Gyuladásnak Meg-akadályozása
- Annak hamarságos Fel-fedezése
- Gyors El-oltása
- A Tűz következeiseinek, mellyek az El-oltás után is meg-történhetnek, okos Meg-előzése”⁴

A rendeletben lévő elvek és intézkedések meghaladták a korukat. Hiszen ezek alapvető igazságokat tartalmaztak és ezeket a mai napig helyesnek tartjuk. Csakhogy ezeket a

⁴ II. József Tűzrendészeti Pátense,

rendelkezéseket igen csekély számú helyen hajtották végre. **II. József** halála ezt a pátenst is megszüntette.

A tűzvédelmi felkészültség legfontosabb előfeltétele mindig a megfelelő eszközökkel való ellátottság volt. Ha ennek a feltételnek nem feleltek meg a tűzoltóságok, hiába volt szervezett a tűzoltás, mégsem hozott eredményt, a tűz háborítatlanul tombolhatott és terjedhetett tovább. Hazánkban az előbb említett időszakban ezen a téren volt a legsúlyosabb az elmaradás. Ez a török ellen való körülbelül két évszázados háborúnak és az osztrák uralkodóház gazdasági és politikai elveinek tulajdonítható.

A technikai fejlődés – nagyobb ipartelepek és raktárak létrejöttét jelentette – majd az 1867-es kiegyezést követő gazdasági fellendülés következtében a tűzoltást a lakosság nem a diákokra és a céhekre akarta bízni, hanem állandó csapatra. Csakhogy az önkéntes tűzoltóságok szervezése még az 1800-as évek közepén, sőt még a szabadságharc után is a Habsburg udvar akadályába ütközött. Még azért így is sikerült több helyen egyesületet alkotni, Tornaegylet néven, például: Gyula, Zalaegerszeg, Balassagyarmat stb.

Széchenyi Ödön gróf 1839. december 14-én született Pozsonyban, **Széchenyi István** a „legnagyobb magyar” kisebbik fiaként. Nagycenken élt és nevelkedett. Itt érte élete legmeghatározóbb eseménye, amely később befolyásolta az egész életét. Egy korabeli újsághír szerint: *„Nagycenken szeptember 2-án tűz ütött ki, mely csakhamar 8 házat és gazdasági épületet hamvasztott el. A nagy **Széchenyi Istvánnak** egyik fia, **Ödön**...legott a szerencsétlenség színhelyére sietett...elsők voltak az oltók között (**Zichy Gézával**) magukat veszélynek téve ki úgy, hogy gróf **Széchenyi Ödön** ruhája testén égni kezdett. Ők azonnal intézkedtek, hogy némileg enyhítsék a szerencsétlen károsultak nyomorán.”*⁵ aznap még Fertőszentmiklóson is tűz ütött ki, ahol szintén segített. Ez után életcéljának tekintette, hogy megszervezze a tűzoltó egyleteket Magyarországon. Csakhogy a kivitelezési módot ekkor még nem ismerte.

2. kép: Gróf Széchenyi Ödön

1862-ben Londonban megrendezték a harmadik világkiállítást, ahol ő is részt vett. Itt

tartózkodása alatt kereste fel a híres tűzoltó gárdát, a „**Fire Brigade**”-ot, azzal a szándékkal,

⁵ Minárovics János: 150 éve született Gróf Széchenyi Ödön

hogy az itt megszerzett ismereteket majd tudja a későbbiekben Magyarországon is alkalmazni.

Hazatérte után, hosszas küzdelmek árán, 1863-ban megalapította az önkéntes tűzoltó egyletet Budapesten, bár ezt hivatalosan csak 1870-ben ismerték el.

Széchenyi Ödön az évek során belátta, hogy az önkéntes tűzoltó egylet egyedül nem képes ellátni a tűzoltási feladatokat. Erre hivatkozva 1869-ben javasolta egy hivatásos városi tűzoltóság felállítását is. A tanács hozzájárult ennek megszervezéséhez, így az önkéntes és a hivatásos tűzoltóság majdnem egyidőben kezdte meg a szolgálatát. 1870. február 1-jétől a két tűzoltóság együtt látta el a tűzoltási feladatokat, **Széchenyi Ödön** gróf főparancsnoksága alatt. Az 1870-es év másik legfontosabb eseménye a **Magyar Országos Tűzoltó Szövetség** életrehívása volt.

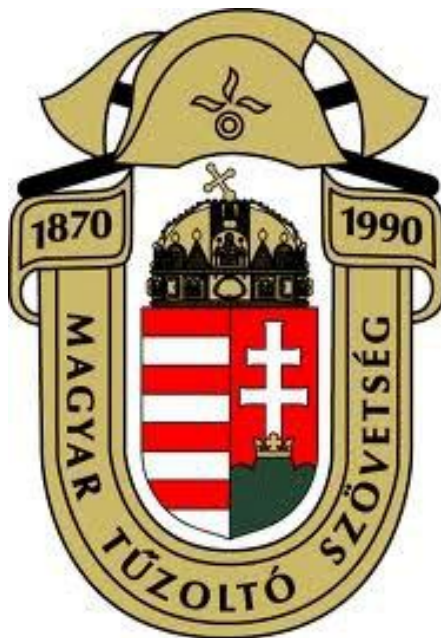
A szövetség létrehozásának gondolatával a már működő vidéki egyesületek foglalkoztak. Úgy gondolták hogy az egy szövetségbe való tömörülés nagyobb eredményességet hozna a tűz elleni védekezésben. A szervezés kiemelkedő egyénisége **Rösch Frigyes** volt, aki beadvánnyal fordult a belügyminiszterhez. Kezdetben a székesfővárosi tűzoltók elutasították. Széchenyi Ödön szerint a budai és pesti tűzoltókkal való szövetséggel erősebb lenne és eredményesebb, ha a székhelye a fővárosban lenne.

A tűzoltók álma valósult meg ezzel, hogy létrejött a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség. A Szövetséget 17 testület hívta életre: „1. Debrecen főiskolai, 2. Arad, 3. Budapest gőzmalmi, 4. Sopron, 5. Nagyvárad, 6. Pozsony, 7. Temesvár, 8. Nagyszombat, 9. Varasd, 10. Esztergom, 11. Budapest önkéntes, 12. Nyitra, 13. Pécs, 14. Pest városi, 15. Zágráb, 16. Kassa és 17. Békésgyula.”⁶

1945-ben, csaknem 75 évi működés után az Ideiglenes Kormány – a 10280/1945 sz. rendeletével – megszüntette a Magyar Országos Tűzoltó Szövetséget. Innentől kezdve egészen a rendszerváltásig a magyar tűzoltóság a szigorú centralizáció elveit követve tevékenykedett. Szükség lett volna ebben a helyzetben egy érdekvédelmi szervezetre, ám erre sokat kellett várni. 45 évvel később, 1990-ben több megyében is alakult tűzoltó szövetség.

⁶ Markusovszky Béla: Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség története. I. rész. Az első két évtized (1870-1890) története.

Egy felhívás hatására, ugyanebben az évben alakult meg az MOTSZ jogutódja a **Magyar Tűzoltó Szövetség (MTSZ)**, amely napjainkban is működik.

3. kép: MTSZ logó

„A politikai pártoktól független MTSZ célja társadalmi eszközökkel segíteni a tűz elleni védekezést, a hivatásos, önkéntes és létesítményi tűzoltóságok és tűzoltó egyesületek tevékenységét, közreműködni a szakmai munkájuk hatékonyabbá tételéhez szükséges személyi, anyagi, tárgyi feltételek kialakításában, a tűzoltóságok nemzetközi kapcsolatainak ápolásában. Az országszerte működő több ezer önkéntes tűzoltó szervezet megyei szövetségekbe szerveződve kapcsolódik az MTSZ-hez. Tagja lehet továbbá a szövetségnek bármely országos tűzvédelmi szakmai és más országos társadalmi szervezet is, amely elfogadja az MTSZ alapszabályát és az elnökség elfogadja a csatlakozását. A rendes tagság mellett pártoló tagként csatlakozhatnak a szövetséghez szervezetek és jogi- és magánszemélyek egyaránt.”⁷

A következőkben a tűz elleni védekezést mutatom be Hajdúszoboszló 123 éves tűzoltóságának történetén keresztül. Leírom, hogy hogyan változott a tűzoltóság Hajdúszoboszlón és a környékén, az országban végbement változások hatására.

⁷ http://tuzoltoszovetseg.hu/viewpage.php?page_id=1 letöltés ideje: 2011. 09. 24

2. Hajdúszoboszló tűzvédelmének fejlődése napjainkig

2.1 Hajdúszoboszló rövid története

Hajdúszoboszló az alföld keleti-északkeleti részén található a Tiszántúlon. a Körös-folyó a város nyugati része körül folyik. Budapesttől 200 kilométerre, Debrecentől pedig 20 kilométerre található.

Szoboszló első írásos említése 1075-ből való, amikor **I. Géza király**, adománylevelében az újonnan alapított garamszentbenedeki apátságnak adományozta a szoboszlói vásár királyi vámjának felét. A település jelentős változáson ment keresztül a tatárjáráskor, de különösen a török hódoltság alatt.

A hajdúváros kialakulása **Bocskai István** erdélyi fejedelem nevéhez kötődik. 1606. szeptember 2-án kelt adománylevelével több száz hajdúnak adott otthont. A szláv eredetű településnév innen kapta a „hajdú” előtagot. 1669-ben létrejött a Hajdúkerület, melyet a hét hajdúváros hozott létre: Böszörmény, a hajdúkerület megyeszékhelye, Dorog, Hadház, Nánás, Szoboszló, Vámspércs, majd hetedikként csatlakozott Polgár is.

1926. október 26-án földgázkutatás közben találtak rá a 73 °C-os hévizet. Innentől kezdve a város gyors fejlődésnek indult. Azóta Hajdúszoboszló fürdőváros a híres gyógyvize miatt.

2.2 Tűzrendészeti vonatkozású intézkedések a Hajdúkerületben és az önkéntes tűzoltóságok megalakulása és működése a századfordulóiig

1774. december 6-án Hajdúböszörményben kiadott rendelet a következőt mondja ki: „gondatlanságból illetve ártó szándékból a köznek és egyénnek gyújtogatással tüzet ne

okozhasson”⁸, ezért a városok védelméről úgy gondoskodtak, hogy fizetett őrköt állítottak a városokba, kertekbe.

Az 1700-as évek végén gyakori volt a gyújtogatás a kerület városaiban. Ám ezeket sikeresen eloltották és úgy határoztak, hogy tűzoltó felszerelést vásárolnak. A városok 100 forint jutalmat ajánlottak fel azoknak az embereknek, akik a gyújtogató személyét meg tudják mondani. Mivel az embereket nem csábította a felajánlott jutalom ezt az összeget megötszörözték.

A Hajdúkerület kéményseprőt fogadott fel a kémények tisztántartására. A hajdúvárosokban 1781 óta élt a kéményseprés kötelező jellege. Utcahadnagyokat választottak, akiknek feladata a következő volt: ha rossz kéményt látott, szólnia kellett a tulajdonosnak, hogy minél hamarabb javítsa ki a hibát, illetve figyelnie kellett azt, hogy a pernyét ne öntsék ki az utcára illetve az utcán senki ne pipázzon. Szigorú büntetés járt például annak, akit búzatábla mellett értek pipázáson. A büntetése egyheti fogság volt, s ez idő alatt csak száraz kenyeret kaphatott vízzel.

1842-ben kimondták, hogy nem lehet nagy mennyiségű tűzrevalót tartani, sem a város alján lévő telken, sem pedig a belső városi telken. Több városban is kimondták, hogy a szalmakazlakat a város árkán kívül kell elhelyezni, legalább 25 öl távolságra a legközelebbi lakóháztól.

A kiegyezést követő években a képviselőtestületeknek tűzrendészeti szabályrendeletet kellett készíteniük. Az 1871. évi 18. tc.⁹, az első községi törvénynek is tekinthető. Ez a törvény a községek rendezéséről szól, mely tartalmazta többek között a községek jogait, teendőit; írt a községi képviselőről; a képviselő testület gyűléseiről; és a községeket csoportokba sorolta. E szerint a törvény szerint Hajdúszoboszló a rendezett városokhoz tartozott, a Hajdúkerület székhelye pedig Hajdúböszörmény lett. A tűzoltó-felszerelések használhatóságával a Hajdúkerület közgyűlése foglalkozott. Ebben az időben, a hajdúvárosokban a következő tűzoltó-felszerelések voltak rendszeresítve:

⁸ 1774. évi rendelet, Hajdúböszörmény

⁹ 1871. évi törvény 18. tc. a községek rendezéséről

- 2 szekér
- 2 hágcsó
- 2 csáklya
- 1 vizeskád
- 2 cseber és kupa
- 1 vizeshordó

A hajdúkerület közgyűlése a bekövetkezett tüzesetek értékelésével is foglalkozott. Hajdúszoboszlón ekkor a tűzkárstatisztika alapján 1871-ben 6 tűz keletkezett összesen 610 forint kárértékben, melyből 5 ismeretlen, 1 pedig villámcsapásból eredő.

Az 1867-es kiegyezés lehetőséget biztosított egyletek szervezésére, mellyel élt is a szoboszlói lakosság. Szükség volt tűzoltó egyletre, mert a tanyák világában sok kóbor legényekből álló csapat volt, és amerre ők jártak, ott egy-egy csárda vagy tanya könnyen esett a tűz áldoztául. Ez időben a város lakóházai, melléképületei többnyire náddal voltak fedve. Emiatt a tűz gyorsan terjedt és néha egész városrészek estek áldozatul, mivel még nem volt megfelelő tűzoltás.

Az 1870-es évek elején több tűzvész is pusztított a városban, emiatt **dr. Szívós Géza** jegyző kezdeményezte egy önkéntes tűzoltó egylet felállítását. A tűzoltó egylet alapszabályát a törökszentmiklósi minta alapján készítették, melyet kisebb módosításokkal elfogadtak az 1876. február 17-én megrendezésre került ülésen. Korelnöknek id. **H. Fekete Pétert** választották.

Az alapszabályzat 44 paragrafusból állt és tartalmazta az egylet célját, a tagok jogait és kötelességeit, a közgyűlés időpontját és résztvevőit, a tisztségviselőket és hatáskörüket, a ruházati felszerelést. Az egylet ruhája a következőből állt: fényezett bőr avarsisak, sötétkék zubbony vörös hajtókával és Ö. T. betűkkel, szürke nadrág vörös zsinórral, csizma. A fő-, és az alparancsnokok arany-, illetve ezüstszegélyes gallérral különböztették meg magukat és rangjukat. Továbbá említi az alapszabály az egylet pecsétjét. A pecséten a következő olvasható: „Hajdúszoboszlói Önkéntes Tűzoltó Egylet” körirat, középen a város címerével.

1877-ben **Fogthüy János** átvette a parancsnoki beosztást H. Fekete Pétertől. Az 1877-es kimutatás szerint a tagok száma 70 fő, a tűzoltásban pedig 60 fő vett részt. Az egyesület akkori felszereltsége: 1 mozdonyfecskendőből; 1 kocsifecskendőből; 82 méter tömlőből; 1 vízhordó szekérből; 3 hármas dugólétrából; 1 horgos létrából; 12 tűzvederből; 5 tűzhorogból; 59 egyéb bontóeszközből és 2 fáklyalámpából állt. Az előbb említett fecskendőket és felszereléseket a tűz helyszínére a város közszolgálati lovai vitték.

1878 és 1889 között jelentős változások mentek végbe az önkéntes tűzoltóegyesület tiszti karában. Az 1889-es választmány alapján a főparancsnok dr. Szívós Géza lett.

A közel 20 éve működő önkéntes tűzoltóegyesület új alapszabályt fogadott el 1895. május 12-én. A főparancsnoki teendők ellátásával ideiglenesen Fogthüy Jánost bízták meg. A következő évre a parancsnokság elkészítette az egyesület költségvetésének tervezetét. A kiadást 1821 forintban állapította meg, melyből bevétele csak 566 forint volt, a hiányzó összeget, az 1255 forintot a város közgyűléséhez terjesztette elő.

1895-ben a parancsnokság sokszor ülésezett, melyből megtudhatjuk többek között azt, hogy működő tagnak kerékgyártó illetve szücsmestereket vettek fel.

Ebben az időben a szolgálati szabályzat betartását szigorúan vették. Aki nem tartotta be vagy mulasztott, azt a szabályzat alapján büntették. Egyik ilyen eset volt például az, amikor **Fehér Gábor** osztályparancsnok nem vizsgálta az őrseget június 11-én, nem tudta utólag sem igazolni, ezért jegyzőkönyvi intézésben részesült.

A századfordulóhoz közeli években, városunkban is volt tűzőrségi szolgálat, amely általában későn észlelte a tüzet. 1899-ben a *Hajdúszoboszló és vidéke* című hetilap egyik számában azt írták, hogy a tűzőrség csak akkor ütötte félre a tüzet jelző harangot, mikor valaki a Bánom temetőből lóháton bejött, hogy hírt adjon a harangozónak a tüzről. A toronyőrök feladata pedig az volt, hogy minél hamarabb értesítse a tűzoltóságot a veszélyről. Az is előfordult az egyik tüzesetnél, hogy egyetlen előfogat sem volt a városháza udvarán.

A fenti körülményekre való tekintettel a tűzoltó főparancsnok, aki ekkor **Erdős Lajos** volt,

kezdeményezte, hogy legyen megbízható tűzország a városban, így legyen fizetéses tűzoltó is, illetve a tűzország rendelkezzen megfelelő, állandó fogattal.

A főparancsnok által kiszámolt költség növekedett ugyan, de ezek az eszközök szükségesek voltak a sikeres tűzoltáshoz.

Mi sem bizonyítja jobban, mint a következő tüzeset, „*amely Grün Sámuel hajdúböszörményi lakos tulajdonát képező úgynevezett Ulrick-féle házba keletkezett egy hétfői napon. a lakóépületet kocsmának alakították ki, ahol a kocsmáros és felesége két hordó szeszt akart lefejtetni üvegekbe. A munkálatok közben este fél 10 körül teljesen besötétedett, így lámpát gyújtottak. Ahogy a szeszt töltögették, a csap alatt lévő edény lángot fogott, és tűzbe borultak a hordók is, amelyek egymás után robbantak fel. A kocsmárosnak volt egy 8 hónapos kisgyermek is, akit az asszony az ablakon még idejében kidobott a szabadba. A kocsmahelyiségből kimenekülő házaspár ruhája már lángolt, vízzel lelocsolva oltottak el. Súlyos égési sérüléseiket azonban nem éltek túl, azon a héten, csütörtökön meghaltak. Az önkéntes tűzoltóegylet a tüzet csak éjjel 12 óra után tudta eloltani.*”¹⁰

Az önkéntes tűzoltóegylet lelkiismeretes munkáját a város nem ismerte el kellően, és elutasították a tűzoltók tagjainak kérelmét, melyben kérték a közmunka teljesítésének kötelezettsége alóli felmentésüket.

Ilyen körülmények közepette volt közgyűlés és újráválasztották a tiszti kart 1901-ben. Az új főparancsnok Fogthüý János lett. Az újonnan megválasztott tiszti kar megszervezte a tűzorséget és a pünkösdi majálist is. A város közgyűlésének anyagi hozzájárulása révén, 3 fő fizetéses tűzoltót tudtak alkalmazni.

1902. október 12-14 között került megrendezésre az Országos Tűzoltószövetség Egerben megtartott országos gyűlése, ahová Fogthüý János mint főparancsnok 19 fővel érkezett Hajdúszoboszló nevében.

¹⁰ Hajdúszoboszlói tűzoltóság története 1876-1999 Fábiant Bt. Debrecen

2.3 Az önkéntes tűzoltóság megszűnése a századforduló éveiben

1903. év elején a hajdúszoboszlói önkéntes tűzoltóegylet működése veszélybe került. A tűzoltóegylet felszereltségének minősége romlott, a város ezeket nem javíttatta meg, új felszereléseket sem vett, azaz nem fordított kellő figyelmet a tűzvédelemre.

A rossz hangulatot a *Független Hajdúság* hetilap tárja elénk, amely Hajdúszoboszlón jelent meg. Már az 1903-as év elején foglalkoztak azzal a gondolattal az egylet tagjai, hogy megszüntetik a testület működését. Az elégedetlenség fő oka, hogy a zárszámadást nem fogadta el a város közgyűlése, emiatt nem kapták meg a rendszeresen folyósított segélyt. Emiatt a pénztáros saját jövedelméből finanszírozta a három fizetési tűzoltót. A másik ok az volt, hogy az egylet indítványozta a segély felemelését, de ezt a kérelmet nem is tárgyalta a város képviselőtestülete. Mindezek után, *augusztus 19-én* a 45 tűzoltótaggal tartott egyleti közgyűlés kimondta az egylet feloszlását és működésének megszüntetését.

A tűz azonban továbbra is pusztított. A javítások elmaradása miatti minőségromlást jól példázza az *augusztus 17-ei* tüzeset, amikor a vízhordó szekér már annyira elhasználódott, hogy képtelenség volt vizet szállítani benne.

A képviselőtestület a tüzeset után belátta, hogy ezen a helyzeten javítani kell. Az egyletnek megszavazta az eddig is kapott segélyt, valamint 2 fahordó beszerzésére 120 koronát állapított meg. Sőt, felhívta az egylet figyelmét, hogy vonja vissza, feloszlásáról hozott határozatát és folytassa tovább működését. Az egylet parancsoksága a *szeptember 1-jei* gyűlésén sérelmesnek találta a városi tanács rendeletét és ragaszkodott a felajánlott segély majdnem kétszereséhez. Egyúttal kérte az alispántól a polgármester elleni fegyelmi eljárás megindítását, az egyesület feloszlásáról pedig értesítette a belügyminisztert. A város képviselőtestülete *szeptember 13-án* újra foglalkozott az üggyel, és nemtetszését fejezte ki az egylettel szemben, amiért őszerintük a hivatal tekintélyét rombolta az eljárás megindításával. Az egylet felfüggesztésének fő indokául az évenkénti elszámolási kötelezettséget hozta fel. A városi tanács az eddig is megállapított segélyt akarta folyósítani az egyletnek, mindemellett a pünkösdi bál bevételét is megszavazta az egyletnek. Továbbá a tanács döntött arról, hogy felfüggeszti az egyletet a kötelező számadási kötelezettsége alól. Ezek után felszólította a tanács az egyletet, hogy *szeptember 15-ig* nyilatkozzon, hogy hajlandó-e elfogadni ezeket a feltételeket és továbbműködtetni az önkéntes tűzoltóegyletet. Amennyiben nem, akkor a

képviselőtestület elfogadja az egyesület megszűnését és köszönetét fejezi ki az eddigi munkájukért.

A közgyűlés megbízásából a városi rendőrkapitányra hárult a feladat, hogy megoldja a tűzoltás kérdését a fizetett tűzoltókkal, rendőrökkel és a lakosságból kijelölt kötelezett tűzoltókkal. Ez a határozat csak hab volt a tortán. Még a pünkösdi bál bevételét is elvették a tűzoltóktól. *Szeptember 15-én* a közgyűlés újra kimondta az egyesület feloszlását és a tűzoltószereket a város rendelkezésére bocsátotta.

A városi rendőrkapitány két megoldási lehetőséget ajánlott a tűz elleni védekezésre. Egyik ilyen javaslata az volt, hogy újra állítsák fel az önkéntes tűzoltóegyletet 4 fizetéses tűzoltóval és a város gondoskodjon az eszközök beszerzéséről és azok karbantartásáról. Ezen felül a pünkösdi bál bevételét újra kapja meg a tűzoltóság, melyből fizeti a titkárt és a negyedik tűzoltót, köteles legyen ebből a bevételből még beszerezni a tagok részére az egyenruhát. Ezek alapján a városnak kevesebb pénzébe került volna fenntartani az egyesületet, mint eddig. Másik javaslata a biztonsági őrség felállítására irányult. Ezt a szolgálatot 15 fő látná el 3 fő fizetéses tűzoltóval.

A képviselők a biztonsági őrség felállítását szavazták meg, így városban továbbra sem működött a tűzoltóegylet.

A biztonsági őrség szakmai tudása és tapasztalata nem volt egyenlő a szervezett tűzoltócsoporthal. Ezt igazolja az október 7-i tűzvész is. *„Az történt, hogy délután 2 óra körül a Vasút utcában K. Nagy Pál gazda udvarán valószínűleg vasalóból kiesett parázs miatt tűz keletkezett. A hirtelen jött szél az udvaron égő szalmát és csutkadarabokat széthordta a szomszéd házak tetejére és az udvaron lévő ólakra, kazlakra, így alig fél óra alatt 17 udvaron 24 ház állt lángokban.”¹¹*

A polgármester tűzoltóság hiányában, Debrecentől kért segítséget. Segítettek még a keletkezett tűz felszámolásában a hajdúszováti és püspökladányi önkéntes tűzoltók, valamint a helyszínen voltak a feloszlott hajdúszoboszlói önkéntes tűzoltóság tagjai is.

Október 17-én ülést tartott a képviselőtestület és az *október 7-i* károsultakat kellő mértékben kárpótolta.

¹¹ Hajdúszoboszlói Tűzoltóság története 1876-1999 Fábíán Bt., Debrecen

Fogthüý János, egykori tűzoltóparancsnok indítványozta a polgármester elleni fegyelmi eljárást. Miután sikerült legyőzni a személyes sérelmeket, a közgyűlés a tűzoltó egyesület működésével kapcsolatban a rendőrkapitány korábbi javaslatát vetette fel.

Ennek tárgyalása sem ment könnyen, mivel többször összevesztek a közgyűlés tagjai. Végül a közgyűlés egyhangúlag elhatározta, hogy a régi tűzoltó felszereléseket megjavíttatja, valamint a még szükséges felszereléseket beszerzi.

A tűzoltó egyesület felállításával a rendőrkapitányt bízták meg. A pünkösdi bál bevétele újra az egyesületé lett, beszerezték 100 db vászonvödröt és tűzjelző telefont is. A város vállalta a 3 fizetéses tűzoltó továbbá télen plusz egy fő fizetését és a felszerelések beszerzését, fenntartását is.

Ezzel a határozattal helyreállt a város és a tűzoltóegyesület között a béke. November 22-én a képviselőtestületi ülésen elfogadták, hogy a városban újra megalakult önkéntes tűzoltóság.

2.4 Az újrakezdés évei és az első tűzvédelmi törvény Magyarországon

1904-ben Budapesten rendezték meg a Nemzetközi Tűzoltókongresszust, amelyen Hajdúszoboszló parancsnokaként Fogthüý János is részt vett.

Ebben az évben több tűzeset is történt, ahol a tűzoltóegyesület a meglévő jó minőségű felszereléseivel sikeresen be tudott avatkozni.

1907-ben új alapszabályt fogadott el az önkéntes tűzoltótestület, amelyet a belügyminiszter 1908-ban hagyta jóvá.

1909 és 1925 között terjedő időszakra nem találtam olyan írásos anyagot, ami azt bizonyítaná, hogy a tűzoltóság működőképes volt és ellátta a feladatát. Ez az egész országra jellemző volt, mivel a háborús évek alatt vagy be kellett vonulnia a férfiaknak katonai szolgálatba, vagy pedig a mindennapi élet nehézségeivel kellett megküzdeniük.

A háború nemcsak az ország gazdaságát tette tönkre, hanem a szoboszlói önkéntes tűzoltóegyesületnek nagy károkat okozott. A felszerelések egy része elpusztult, a megmaradtak minősége pedig romlott és anyagiak hiányában nem volt lehetőség a megújításukra és a pótlásukra.

A 23000/1925. számú BM rendelet¹² értelmében azokban a városokban, ahol eddig nem szervezték meg a tűzoltóságot, ott 8 fővel meg kellett alakítani. Hajdúszoboszlón a rendelet értelmében 1926-ban egy 8 főből álló fizetett tűzoltóságot állított fel a város tanácsa. A fizetett és önkéntes tűzoltóság (18 fő) ugyanazokkal a felszerelésekkel végezte el feladatait. 1928-ban városunkban a lakóházak száma 3065, amelyből 1030 volt puhafedésű. Ez többnyire szalma vagy nádfedést jelentett. Az utcai közutak száma 25, de ezek sem voltak ellátva tűzoltói célra szolgáló víztároló medencével.

Még ebben az évben belügyminiszteri vizsgálóbizottság ellenőrizte a hajdúvármegyei tűzoltóságokat, köztük a mi városi tűzoltóságunkat is. Több hibát is talált az egylet működésében. Ilyen volt az, hogy a tűzoltóegylet élén nem hivatásos parancsnok áll, hiányzik a megfelelő laktanya, meg kell emelni a tűzoltóság létszámát 60 főre. Kifogásolta azt is, hogy a 8 fő fizetett tűzoltóból csak 4 fő van 40 év alatt.

1929-ben lemondott **Erdős Lajos** tűzoltóparancsnok, de a közgyűlés örökös főparancsnokká választotta. Ugyanebben az évben megkapta feladatául az önkéntes tűzoltóság a mentőszolgálat ellátását is, amelyet 1941-ig látott el.

A város a tűzoltóság szervezeti szabályrendeletét 1930-ban elfogadta. Következő évben a városi tanács a megígért tűzoltó autót is megvette, ezáltal gyorsabb volt a tüzesethez való vonulás. 1931-ben ünnepelte az önkéntes tűzoltóság fennállásának 50 éves jubileumát.

Az 1934-i közgyűlésen **dr. Padrah Sándort** választották az önkéntes tűzoltóság parancsnokává. 1935-ben az önkéntes tűzoltóság létszáma a '28-ban kiadott rendelet ellenére mindössze 16 fő volt. A korábbi 8 fő fizetett tűzoltóból is csak 5 hely volt betöltve.

Az 1936-os év jelentős fordulatot hozott a tűzoltók életében. A több éves előkészület és hosszas vita után ekkor léptették hatályba az első tűzvédelmi törvényt Magyarországon, amely az 1936. évi X. tc.¹³ néven vált ismertté. Ennek végrehajtási utasításaként megjelent a 180000/1936. BM. rendelet¹⁴. A törvény, amely a tűzrendészet fejlesztéséről szólt, kimondta,

¹² 230000/1925 BM rendelet, a törvényhatóságoknál a felügyelői állás megszervezése

¹³ 1936. évi X. tc. Az első tűzvédelmi törvény Magyarországon

¹⁴ 180000/1936. BM. rendelet, a kémények építésének, használatának és tűzrendészetének szabályozása

hogy a városok kötelesek hivatásos tűzoltóságokat fenntartani, melynek élén hivatásos tűzoltóparancsnoknak kell állnia. Az 1936-os törvény Hajdúszoboszlónak 15 fő tűzoltót írt elő hivatásos tiszttal parancsnokkal. A város azonban csak 8 fő hivatásos tűzoltót alkalmazott, mellettük még 25 önkéntes tűzoltó látta el a tűzoltási és mentési feladatokat.

A törvény előírásai szerint minden, legalább 50 házból álló község köteles következő tűzoltó szereket beszerezni s azokat biztos, e célra készült helyen jó karban fenntartani:

- Egy szívó fecskendőt, legalább 10 cm átmérőjű széles henger- és 60 m tömlővel.
- Egy vizhordó kocsit 3 hl. hordó és 1 hl. káddal.
- Két tüzlétrát.
- Két csákányt.
- Két tűzhorgot.
- Két fejszét.
- Négy vasvillát.
- Két lámpást.

„Még kisebb községek, valamint nagyobb építmények birtokosai targoncza- vagy puttonyfecskendők tartására köteleztetnek.

Minden ház ellátandó a kellő tűzoltó szerrel, melynek mennyiségét és minőségét a helyi tűzoltó-szabvány állapítja meg s azoknak meg- és mibenléte a tűzszemle alkalmával ellenőriztetik.

A községek részéről beszerzendő szívó fecskendők a magyar országos csavarral látandók el. A létező fecskendők ezen rendelet életbeléptétől számítandó egy év alatt, ha hengerüregük 10 vagy több centiméter, a magyar országos egységes csavarra idomítandók át.”¹⁵

A tűzoltóság felszereltsége 1938-ra jelentősen nem változott. Ekkor 1 koci- és 1 mozdonyfecskendővel, 1 locsolóautóval, 1 motoros fecskendővel, 2 vizeslajttal, 3 dugólétrával, 1 tolólétrával, és 549 méter tömlővel, továbbá 3 csővezető kabáttal rendelkezett. Ebben az évben 14-szer vonultak ki tüzesethez, 16 esetben láttak el mentőszolgálatot és végeztek betegszállítást. A tűzoltók látták el a felügyeleti szolgálatot például a moziban vagy a színházi előadásokon.

¹⁵ 1936. tv. X. tc. , A tűzrendészet fejlesztéséről

A *40-es évek* világháborús eseményei a tűzoltókat is új feladatok elé állították. Előtérbe került a légvédelmi feladatokra való felkészülés. A tűzoltóparancsnok volt a légoltalom területén az előadó. A háború előrehaladtával a megnövekedett feladatokat egyre csökkenő létszámmal kellett ellátni. *1944-re* a tűzoltóság létszáma 11 főre csökkent, mert az önkéntes tűzoltókat katonai szolgálatra kötelezték. A csökkenő létszám ellensúlyozására az évek során új eszközöket szereztek be: 1 db vontatásra alkalmas személyautót, 3 kismotorfecskenőt.

1944-ig a városok kötelesek voltak fenntartani hivatásos tűzoltóságukat. *1944 novemberében* keletkezett honvédelmi minisztériumi rendelet alapján elrendelték, hogy a tűzoltó-felszereléseket fokozatosan szállítsák nyugatra. Ez alapján Hajdúszoboszlóról is elvitték a tűzoltószerkeket. Az önkéntes tűzoltósági vezetőség pedig elmenekült.

2.5 A tűzoltóság újjászervezése a háború után

A második világháború befejeztével a létszámhiány miatt szétestek az önkormányzati és vállalati tűzoltóságok.

Az önkéntes tűzoltóság újjáalakult *1945 márciusában*, bár működése nem volt hosszú életű. Az Ideiglenes Nemzeti Kormány *1945. október 30-án* megszüntette a Magyar Tűzoltószövetséget és a Törvényhatósági Tűzoltószövetségeket¹⁶, egyben azt is kimondta, hogy minden község, megyei és törvényhatósági város köteles tűzoltóságot fenntartani. A községekben önkéntes jelentkezőkből kellett kötelezett tűzoltóságot szervezni, a városokban pedig hivatásos tűzoltóságot. Hiteles leírás hiányában *1945-től 1948-ig*, elmondás alapján 14 fő hivatásos tűzoltó tevékenykedett ekkor Hajdúszoboszlón. *1948-tól 1961-ig* állami tűzoltóság működött¹⁷. E rendelet alapján a belügyminiszter rendelkezett az állami tűzoltóság hatás- és feladatköréről, így a város elveszítette tűzoltószervezet alakításának jogát. Az állami tűzoltóság működése alatt a parancsnoki feladatokat **Huszka Mihály** és **Kántor István** látta el.

Az ország 19 városában szűnt meg az állami tűzoltóság *1961-ben* átszervezés miatt. A megyében Hajdúszoboszlón, Hajdúböszörményben. Ezért a Megyei Tűzrendészeti

¹⁶ 10 280/1945 ME rendelet, különböző tűzoltó szolgálati rendszerek megszüntetéséről

¹⁷ 5090/1948 BM rendelet, tűzrendészet államosítása

Parancsnokság akkori vezetője szorgalmazta a tanácselnöknél Hajdúszoboszlón az önkéntes tűzoltóság megszervezését, melynek elhelyezésére a megszűnt állami tűzoltóság megüresedett laktanyáját javasolta, a benne lévő felszerelésekkel együtt. Ezenkívül javasolta hogy a megalakítandó önkéntes tűzoltóság beavatkozói létszáma legalább 45 fő legyen, amely létszámban nincs benne a parancsnok és helyettese, a gépkocsivezetők, a szertáros és a kismotorfecskekezelők kezelői.

1961. május 4-én tartandó ülésen megalakult az önkéntes tűzoltó testület 86 fővel. A parancsnok **Kántor István** maradt.

A megalakulást követően a létszám általában 60 fő körül mozgott. Évente kb. 10-15 tüzeset felszámolásában vettek részt. Feladataik közé tartozott a lakóházak és kertek rendszeres tűzvédelmi ellenőrzése. Ennek érdekében a tagoknak rendszeres elméleti és gyakorlati továbbképzéseket szerveztek.

Az elvégzett munkáról közgyűlésen számoltak be, amelyet minden év decemberében tartottak meg, ahol értékelték az éves munkájukat és meghatározták a feladatokat a következő évre.

Munkájuk nem volt különösebben látványos, csak végezték a közgyűlés és a szakmai szervek által meghatározott feladatokat. Ilyen feladatként került megrendezésre Hajdúszoboszlón *1972-ben* a Hajdúvárosok közigazgatási területén működő önkéntes és létesítményi tűzoltók versenye, amelyen 100 raj vett részt.

1971-ben parancsnokváltás történt. Félévtől **Szücs Sándor** átadta parancsnoki feladatokat **Varga Ferencnek**, aki *1973-ig* volt parancsnok.

1974. január 1-jétől Hajdúszoboszló városában a tűzrendészeti kirendeltség városi tűzoltó-parancsnokság lett, **Hüse Péter** vezetésével.

A régi önkéntes tűzoltótestület *1975. január 25-én* egyesületté alakult. A közgyűlésen 51 fő volt jelen. **Varga Ferenc** nyugállományú tűzoltó őrnagy lett a parancsnok.

A 4/1974. (VIII. 1.) BM. sz. rendelet¹⁸ megengedte, hogy a létesítményi tűzoltóságok helyett az önkéntes tűzoltó egyesület lássa el a feladatokat. Szerződést is kötött 10 vállalattal a tűzoltóság, melyből jelentős összeghez jutott és ezek után megkapta a jogot az önálló gazdálkodásra. Ennek következtében sikerült 3 főállású gépkocsivezetőt felvenni, akik 24/48-

¹⁸ 4/1974. (VIII. 1.) BM. rendelet, a tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról

as szolgálatban látták el feladatukat. A nyári betakarítás miatt még egy fővel erősítették meg a szolgálatot. Emiatt a laktanyát ki kellett bővíteni.

1976. szeptember 15-én jubileumot ünnepeltek, hiszen ekkor lett az önkéntes egyesület 100 éves. Ekkor került sor az új laktanya-átadásra és ugyanebben az épületben kapott helyet a hivatásos tűzoltóság állománya is (parancsnok, megelőzősök).

Az 1980-as években az önkéntes tűzoltók továbbra is ellátták a következő feladatokat: ellenőrizték a lakóházakat, gyakorlatoztak és tüzet oltottak. Egy évben átlagosan ez 20-25 káresetet jelentett. A munkavégzés feltételein is igyekeztek javítani. A meglévő felszereléshez új sisakokat vásároltak, ami a biztonságosabb munkavégzést segítették elő. A laktanya mögötti részen pedig felépült egy melléképület, ami raktározási célra szolgált.

1983-ban parancsnokváltás következett mind az önkénteseknél, mind pedig a hivatásos tűzoltóknál. Az önkéntesek új parancsnoka **Ugrai József**. A hivatásos tűzoltók parancsnoka, **Hüse Péter** őrnagy nyugdíjba vonult, helyette október 31-étől, **Nagy Imre** tűzoltó alhadnagyot nevezték ki tűzoltóparancsnokká.

Nagy Imre, nyugállományú tűzoltóparancsnok, a következőket mondta el Nekem az akkori időkről:

„1876-tól létezik és működik szervezett tűzoltóság Hajdúszoboszlón a kornak megfelelő és elfogadott szervezeti formában egészen 1961-ig, amikor készenléti egység nélkülivé szervezték át. Mindez történt akkor, mikor a város és térsége tűzvédelmi veszélyeztetettsége az országos átlagnál jóval nagyobb mértékben növekedett. Ide települt a gázipar, lakótelepek, 4-10 emeletes üdülők, lakóházak épültek, így Debrecen után Szoboszló lett a megye tűzvédelmileg leginkább veszélyeztetett települése.

Amikor idekerültem ekkor csak tűzmegeelőzési feladatokat végzett a tűzoltóság, készenléti vonulós egység nem volt.

Ekkorra már bebizonyosodott, hogy a hatósági feladatok ellátására megmaradt 3 fős tűzoltóparancsnokság és az egyre nehezebben szervezhető önkéntes tűzoltó egyesület nem biztosítja elvárható szinten sem a város és térsége mentő tűzvédelmét. Ezért a város vezetésével a fejlesztés érdekében két irányban mozdultunk meg.

1. *Saját erőből hozzáfektünk a mentő tűzvédelmi feladatok személyi és tárgyi feltételeinek javításához, az eddigi önkéntes tűzoltó egyesületbázisára támaszkodva*
 - ✓ *1985 március 15-étől a városi tanács, a helyi gazdálkodó szervek támogatásával állandó fizetett gépkocsivezetőket állítottunk készenlétbe, bekötötték a 05-ös segélyhívó számot. Aztán ezt fejlesztettük, anyagi lehetőségek fejében 2-3 főre.*
 - ✓ *Majd 1992-től közhasznú munkásokkal kiegészítve 2-3 főre, majd polgári szolgálatosok megfelelő kiképzést kaptak és velük is bővítették a létszámot, akikből jó néhányan hosszú távra is maradtak.*
 - ✓ *1998-ban az egyesület köztestületté alakul, az állomány hivatásos tűzoltói szintű képzést kap. Mivel 1998. január 1-től azok a tűzoltó egyesületek, akik állandó készenléti szolgálattal rendelkeztek, az országban, ekkor kb. 33 ilyen egyesület volt; állandó működési területet kaptak és köztestületté alakulhattak. Hajdúszoboszló, Nagyhegyes, Ebes és Hajdúszovát 1996 december 11-én megalakította a Hajdúszoboszlói önkéntes tűzoltóságot, mint köztestületet. 1998 január 1-től a belügyminiszter ezt hivatalossá is tette. Ezen a területen elsőként a hajdúszoboszlói önkéntes tűzoltóság vonult. Ekkor jutottunk hozzá 1 db ZIL gépjárműfecskeendőhöz a MOL támogatásával, egy új IFA gépjárműfecskeendőhöz, egy IFA gépjármű tololétrahoz valamint egy vízszállító járműhöz, amelyeket be is állítottunk.*
 - ✓ *1999-be felújításra és bővítésre kerül a laktanya*
 - ✓ *a technika folyamatosan bővül (új gépjárműfecskeendő, vízszállító, gépezetes tololétra)*
2. *A tűzoltóság átszervezésének kezdeményezése, a tűz megelőzési feladatokat ellátó 3 fős hivatásos tűzoltóság bővítése hivatásos készenléti egységgel*
 - ✓ *1986: a városi tanács elnökének levele a belügyminiszterhez az átszervezés ügyében*
 - ✓ *1992: az önkormányzat kérelme a belügyminiszterhez a hivatásos készenléti egység felállítása érdekében, egyben felvállalva átszervezés esetén az elhelyezési feltételek biztosítását.*
 - ✓ *minden választási ciklusban a kérelem egyszeri vagy többszöri megismétlése*

Erőfeszítéseinket, munkánkat minden miniszteri válaszban elismerték, aztán legtöbbször azzal az indokkal utasították el, hogy a helyi jól szervezett önkéntesekkel, valamint Debrecenből Hajdúszoboszló mentő tűzvédelmi biztosított.

1992-ben majd 1995-ben látszott lehetőség a készenléti egységre, mivel az elsők között voltunk a jogosultak között, de mindkét alkalommal küzdelmünkben magunkra maradtunk, a megyei szakmai vezetés nem vállalta fel támogatásunkat azzal az indokkal, hogy nem akarják Debrecen gyengíteni. Helyben a megyén belüli átcsoportosítást nem vállalták fel, így az 1995-ös átszervezésnél több mint 40 tűzoltót elvittek a megyénkből az ország más részeibe. Ezzel mentő tűzvédelmi szempontból az ország legrosszabbul ellátott megyéje lettünk. Az sem vigasztalhatott bennünket, hogy néhány évvel később, szakmai alkalmatlanság címén az átszervezésnél statisztáló megyei parancsnokunkat menesztették.

Már, már úgy tűnt, hogy nem marad semmi esélye a városnak a hivatásos készenléti egységre, mikor a remény 2004 után újra ébredt. A szakmai vezetés ekkor kezdte felmérni, hogy területileg hol – milyen tűzoltóság megléte indokolt. Végre szakmai indokok alapján elfogadták a tűzoltóságok besorolási szempontjait, melyet az OKF, a HÖTOSZ, és a LÖTOSZ együttműködésével dolgozott ki. Ez alapján az önkéntes tűzoltóságok közül Hajdúszoboszlóé a legmagasabb pontszám. A 95 hivatásos tűzoltóság közül pedig 34 alacsonyabb pontszámú.

A szakmai besorolás bebizonyította Hajdú-Biharban Berettyóújfalut és Püspökladányt is az 1995 előtti magasabb kategóriába kellett visszatorolni, és velük egy kategóriába került Hajdúszoboszló is, így a 13 éve mondvaszínált indokok alapján elvett létszámot visszakaptuk. 2009. január 1-től, a három fős hivatásos önkormányzati tűzoltóság létszáma Hajdúszoboszlón 64 fővel bővült. Az önkéntes tűzoltóságot felváltó hivatásos készenléti egység biztosítja újra a térség mentő tűzvédelmét. Az állomány több mint egyharmadát a már megfelelő képzettséggel rendelkező volt önkéntes tűzoltók adják. A kibővített laktanya, ha szűkösen is, de kis átalakulással megfelelt az állomány és a technika elhelyezéséhez. Az önkormányzat a technikai feltételeket biztosította, közreműködésével az önkéntes tűzoltóságnál már korszerű gépjárműfecskendő, új magasból mentő, erdőtűzes, vízszállító és műszaki mentőszert állt rendelkezésre, ami átadásra került. Január 9-én az újonc tűzoltók ünnepélyes eskütételével új korszak kezdődött Hajdúszoboszló és térsége tűzvédelmében. Bebizonyosodott az is, hogy eddigi erőfeszítéseink nem voltak hiábavalóak.”¹⁹

¹⁹ Nagy Imre nyugállományú tűzoltóparancsnok beszámolója, 2011. 10. 16

2.6 Az új típusú önkéntes tűzoltóság megalakulása

A 90-es években társadalmi és gazdasági változások mentek végbe, amely az önkéntes tűzoltók életébe is változást hoztak.

Az önkormányzati törvény 8§ (1)²⁰ szerint a települési önkormányzat feladata a kötelező közszolgáltatáson belül a helyi tűzvédelemről való gondoskodás. Hajdúszoboszló ezt nem akarta elhanyagolni. annak ellenére sem, hogy a törvény ezt számára nem tette kötelezővé.

Az akkori polgármester szerint a városban igen jól működik az önkéntes tűzoltóság, évente több mint 50 vonulást teljesít. A város önkormányzata a polgármester javaslatára mégis azt kérte, hogy számukra hivatásos tűzoltó-parancsnokság felállítását engedélyezzék és ígéretet tett az elhelyezési feltételek megteremtésére és a működéshez elegendő pénzt is biztosított volna. A Belügyminisztérium a kérdést elutasította, arra való hivatkozással, hogy az önkéntes tűzoltóság képes a tűzoltási és műszaki mentési feladatok ellátására és a hivatásos tűzoltóság létrehozására országosan létszám és pénzügyi feltétel nem mutatkozik.

Mivel ezek után nem volt újabb lehetőség a tűzoltóság hivatásossá történő átalakítására az önkéntesek számára a Belügyminisztérium és az önkormányzat is 2-2- millió forint támogatást adott. Így a mentő tűzvédelmet továbbra is az önkéntesek, a hatósági munkát pedig a hivatásos tűzoltóság látta el.

A második félelvtől a főállású tűzoltók létszáma 12 főre emelkedett. Ugyanebben az évben mobil rádióállomást kapott az egyesület, amely segítette a tűzoltóság munkáját. 1992-ben 98 esetben vonult a tűzoltóság tűzhöz és műszaki mentéshez.

1993-ban a gyarapodott felszerelések miatt egy szerállással kibővítették a laktanyát.

Az önkéntes tűzoltó egyesület legújabb fejezete kezdődött el 1995-ben, amely napjainkban is tart. Ez két eseményhez kötődik: az egyik, ami csak a hivatásos önkormányzati tűzoltó-parancsnokságot érinti: általános önkormányzati irányítása alá kerül az önkormányzati tűzoltóság. A másik az, hogy az önkéntes tűzoltó egyesület alapszabályt módosított és vezetőséget is választott.

²⁰ 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról 8§ (1)

1996-ban a Parlament új tűzvédelmi törvényt fogadott el, ez nem más, mint az 1996. évi XXXI. törvény²¹, amely újraértelmezte az önkéntes tűzoltó egyesület helyét és szerepét. Ennek értelmében a társadalmi szervezet csak külön önkormányzati megállapodással láthat el tűzvédelmi feladatokat, irányítási feladatait a törvény szabályozta. Ez a törvény új fogalmat is hozott, ez nem más, mint **az önkéntes tűzoltóság**. Az önkéntes tűzoltóság pedig a tűzoltó egyesület és a képviselőtestület által létrehozott köztestület, mely már nem önkéntes, hanem kötelező közszolgáltatási feladatot lát el a Belügyminisztérium által kijelölt működési területen.

Szintén 1996-ban ünnepelte a tűzoltó testület fennállásának 120. évfordulóját. Ez alkalomból kiállítást szervezett az egyesület a Bocskai István Helytörténeti Múzeumban, ahol érmekeket, tárgyakat, sisakokat és öltözeteket mutattak be.

A Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnoksága próbajellelleggel szerződést kötött működési területre, így a hajdúszoboszlói egyesületnek Ebesen, Nagyhegyesen, Hajdúszováton és a saját városának területén kell ellátnia a tűzoltást és a műszaki mentést.

1996. december 11-én a tűzvédelmi törvény alapján a képviselőtestület és az egyesület közgyűlése létrehozta az önkéntes tűzoltóságot. Az önkéntes tűzoltóság parancsnoka **Nagy Imre** tűzoltó őrnagy lett. Jelentős változás történt a védőfelszerelések terén is: 12 főt láttak el új védőcsizmával és védőruhával.

Következő évben is megkötötték a működési területre vonatkozó szerződést az Országos tűzoltó-parancsnoksággal.

Az önkéntes tűzoltók mellett augusztus második felétől 5 fős szolgálat van 24/48 órában szervezve.

A köztestület pályázatot nyújtott be a belügyminiszterhez önálló működési területre. Az egyesület már *április 1-je* óta köztestületként működik, amely hozzásegíti majd a jövőbeni feladatokra való felkészülést.

²¹ 1996. évi XXXI. tv. a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról

Az 1998-as évben a 71/1997. XII. 29. BM. sz. rendelet²² kijelölte az önálló működési területet, ahol el kell látni a tűzoltási és műszaki mentési feladatokat. Ez a terület Ebes, Nagyhegyes, Hajdúszovát és Hajdúszoboszló.

A következő évben a köztisztület biztosította az előírtaknak megfelelően a létszámot, a felszereltséget és a riasztási időt. Az ügyeleti szolgálatot 3 fő főállású dolgozóval, 6 fő közhasznú munkással és 6 fő polgári szolgálatos katonával látta el. Illetve alkalmasszerűen 4 fő önkéntes tűzoltó is kiegészítette a szolgálati csoportot.

A technikai és személyi ellátottság miatt volt szükség a laktanya kibővítésére. A köztisztület az alapvető feladatai ellátása mellett segédkezett a laktanya átalakításának munkálataiban is.

1999-ben az önkéntes tűzoltóság úgy döntött, hogy az önkéntes tűzoltó egyesület csatlakozását a szervezetbe elfogadja, így Hajdúszoboszlón már nem három tűzoltóság működik, hanem a Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság látta el a szakmai irányítást. Az 1999. évi LXXIV. tv. alapján²³, a tűzoltóság 2000. január 1-jétől a katasztrófavédelem egységes rendszerének nélkülözhetetlen része lett.

Ugyanebben az évben ünnepélyesen átadták a kibővített laktanyát, ami a mai napig is a tűzoltóság helye Hajdúszoboszlón.

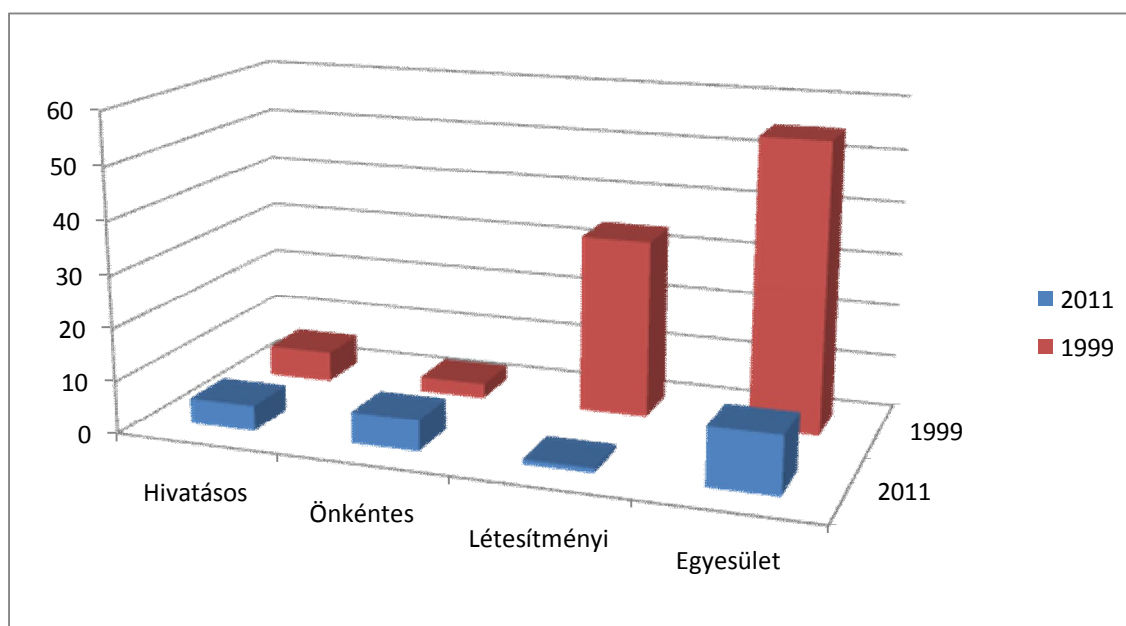
A képviselő-testület a szükségszerűség okán 2008-ban kezdeményezte a Magyar Köztársaság Önkormányzati miniszterénél a **Hajdúszoboszlói Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság** átszervezését. Ennek eredményeként 2009. január 1-jétől a három fős hivatásos önkormányzati tűzoltóság létszáma 64 fővel bővült. Január 9-én az újonc tűzoltók ünnepélyes eskütételével új korszak kezdődött Hajdúszoboszló és térsége tűzvédelmében.

²² 71/1997. (XII. 29.) BM rendelet, a hivatásos önkormányzati és az önkéntes tűzoltóságok Riasztási és Segítségnyújtási tervéről szóló 23/1996. (IX. 19.) BM, valamint a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok legkisebb létszámáról szóló 28/1996. (XI. 26.) BM rendelet módosításáról

²³ 1999. évi LXXIV. tv. a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről

3. A hajdúszoboszlói hivatásos tűzoltóság munkája

Hajdú-Bihar megyében található Hajdúszoboszló. Ezen belül 5 hivatásos önkormányzati, 6 önkéntes, és 1 létesítményi tűzoltóság és 11 önkéntes tűzoltó egyesület. Kutatásaim során akadtam rá az 1999-es évek tűzoltóságainak számaira. Összehasonlítottam a talált adatot a 2011-es adatokkal. A következő táblázat mutatja azt, hogy 10 év alatt mennyit változott a tűzoltóságok száma:

1. ábra: Hajdú-Bihar megyei tűzoltóságok 1999 és 2011-ben

Forrás: saját készítésű

Hajdúszoboszló, a hivatásos önkormányzati tűzoltóságokhoz tartozik 2009. január 1-től.

3.1 A hajdúszoboszlói tűzoltóság felépítése

A hajdúszoboszlói hivatásos önkormányzati tűzoltóság létszáma jelenleg 68 fő. Ebből 60 fő²⁴ vonulós tűzoltó. Ebből a 60 főből 3 20 fős csoport 24/48-as váltásrendszerben dolgoznak.

²⁴ 32/2009 OM rendelet, a tűzoltóságok legkisebb erő- és eszközállományáról, a riasztási és Segítségnyújtási Tervről, a működési területéről, valamint a tűzoltóságok vonulásaival kapcsolatos költségek megtérítéséről

A csoportnevek az abc első három betűjével vannak jelölve: tehát A, B és C. Egy 20 fős csoport a következő szakembereket foglalja magába:

- szolgálatparancsnok
- szolgálatparancsnok helyettes
- 3 fő különleges szerkezelő
- 5 fő gépkocsivezető
- 10 fő vonulós tűzoltó

Ebből 14 fő a napi minimum létszám, aki teljesíti a szolgálatot.

A szolgálati rend megismerésében a B csoport szolgálatparancsnoka volt a segítségemre.

Itt Hajdúszoboszlón a tűzoltóságnál 7 órakor van szolgálatváltás, ami 7:30 percre tart. A napi szolgálatot ellátók minimális létszáma 14 fő. A vonulós tűzoltók 24 órás szolgálatot látnak el. 7:30 perctől van a reggeli, ami félórás, tehát 8 óráig be kell fejezniük. Minden egyes szolgálatváltásnál többek között az első feladat az, hogy ellenőriznek minden egyes gépjárművet és a rajta lévő felszereléseket, illetve a saját felszereléseik épségét is. Ezután kezdődik eligazítás. Ekkor kapják meg azok a tűzoltók, akik aznap szolgálatban lesznek, a napi feladataikat, teendőiket.

A vonulós tűzoltók napi kiképzésük során elméleti, gyakorlati és sportfoglalkozásokon vesznek részt, hogy minél jobban elsajátíthassák a szükséges elméleti és gyakorlati ismereteket. A napi sportfoglalkozás a fizikai állóképesség fejlesztését szolgálja. A tűzoltók a működési területünkön lévő települések kiemelt fontosságú létesítményeit helyismereti foglalkozás keretében ismerik meg. Erre azért van szükség, hogy a tűzoltó megfelelő információval rendelkezzen az adott létesítményről, ami akár óvoda, iskola, könyvtár, áruház, raktár, művelődési ház, szociális intézmény...stb., is lehet. Megismerik az adott létesítmény veszélyforrásait, az ott található oltóvízforrásokat. Ezen ismeretek nagyban elősegítik, és felgyorsítják az éles helyzetben történő beavatkozást. A tűzoltók napirendje előre meghatározott tematika alapján készül, amelyet a Műszaki Mentési Osztályvezető, **Tóth Árpád** készít el napokra lebontva. *Például ilyen a Tóth Árpádtól kapott, mellékelteként csatolt 2011-es év 42. hete, október 10-14.*

Az éves kiképzés során külső előadókat is meghívunk. Például elsősegélynyújtási ismeretek elsajátításánál mentőtiszt segít, gépjármű vezetők oktatásánál pedig a rendőrség közlekedési osztálya nyújt segítséget.

3.2 Speciális képzések

Vezetési gyakorlatok

A gépjárművezetők részére meghatározott vezetési gyakorlat minden negyedévben 30 km, amire azért van szükség hogy ha vezetésre kerül a sor, akkor teljes biztonságban érezze magát, az aki a vezető mellett ül. A parancsnok figyelemmel kíséri a gépjárművezetők vezetési technikáját, stílusát.

A vezetési gyakorlatba be kell számítani minden káreseti tevékenységen kívüli gépjárműmozgást.

Híradó ügyeletések

A híradó ügyeletések szolgálatuk ellátása közben kötelesek elsajátítani a vonulós állomány számára előírtakkal azonos ismereteket, a továbbképzési tervben meghatározott szakirodalomból.

A napi szerelési gyakorlat anyagát elméletben sajátítsák el, a Szerelési Szabályzat segítségével, az elméleti foglalkozások időtartama alatt. Ezen felül kéthetente egy szerelési foglalkozáson kötelesek részt venni.

A hétfői, keddi, szerdai elméleti foglalkozások anyagát a 13.00-15.45 közötti időszakban tanulmányozzák, ezen felül a parancsnokság Híradó ügyeleti Ügyrendjét teljes terjedelemben. Csütörtökön gyakorlat időtartama alatt tanulmányozzák a híradó-ügyeleten elhelyezett Riasztási és Segítségnyújtási Terv adatlapokat, pénteken a híradóügyelethez kapcsolódó technikai feladatokat lássák el, és a veszélyes anyagok azonosítására szolgáló szakirodalom és számítógépes szoftver kezelését gyakorolják, szombaton az EDR Rádióforgalmi Szabályzatot tanulmányozzák a délelőtti időszakban.

Folyamatosan gyakorolják a szövegszerkesztő program használatát, az elektronikus levelezéssel kapcsolatos műveletek végrehajtását.

Gépkocsivezetők

A kinevezett és tartalék gépkocsivezetőktől elvárható egyrészt, hogy legyenek tisztában gépjárművük és annak tűzoltó szakfelszereléseinek működésével, karbantartásával, ezért hétfőn, kedden, szerdán vezetői időben, vagy a vacsora és takarodó közötti időszakban ciklikusan tanulmányozzák a parancsnokság tűzoltó járműveinek kezelési utasításait, különös tekintettel azok karbantartási szabályaira.

Másrészt elvárható az is, hogy ismerjék Hajdúszoboszló utcái között, és működési területünk települései között a legrövidebb elérési utakat. Ennek érdekében csütörtökön, pénteken, szombaton a vezetői időben, vagy a vacsora és takarodó közötti időszakban tanulmányozzák Hajdúszoboszló és működési területünk térképét.

Irányító állomány

Az irányítói állomány mindenkoron legyen felkészült az aktuális elméleti anyagból, hogy beosztottai szakmai fejlődését elősegíthesse. Ezért csütörtökön, pénteken és szombaton a vezetői idő alatt készüljön fel a megadott, és bármely más rendelkezésére álló szakirodalomból a következő előadás tárgykörében. A pénteki szolgálatparancsnok készítse el a következő heti előadás vázlatát.

Munkája során legyen határozott, legyen tisztában jogaival, kötelességeivel. A vitás esetek elkerülése végett döntéseit tudja szakmai és jogszabályi alapokra helyezni. Ennek érdekében a szolgálatparancsnokok és helyetteseik hétfőn, kedden és szerdán ciklikusan tanulmányozzák:

- a Tűzoltási és Műszaki Mentési Szabályzat általános részeit,
- a Tűzoltási és Műszaki Mentési Szabályzat függelégeit,
- a parancsnokság Riasztási és Segítségnyújtási Terv adatlapjait, Tűzoltási Terveit,
- a rendelkezésre álló szakmai tájékoztatókat, esettanulmányokat,
- a veszélyes anyagok azonosítására szolgáló szakirodalmat,
- a statisztikai adatszolgáltatást és a gyakorlattervek követelményeit szabályozó OKF
- intézkedéseket,
- a tűzvizsgálat szabályait,
- a tűzvédelmi szankciórendszer és a helyszíni bírságolás szabályait.

A speciális ismereteket igénylő önképzés anyaga a számonkérés során a nem kizárólag beosztott tűzoltói feladatokat ellátóknál 20%-os arányt tesz ki.²⁵

3.3 Tűzoltási tevékenység

Így telnének a tűzoltók mindennapjai, ha nem lennének riasztások. Ha riasztás van a következőképpen járnak el:

A tűzjelzés történhet telefonon, személyesen vagy pedig a központi segélyhívó ügyeletről. Ha ideérkezik az mindig írásban felvételre kerül a kárjelentési lapon. A jelzést értékeli az aznapi szolgálatparancsnok vagy helyettese. Meghatározza a riasztási fokozatot. A riasztási fokozatot I-től V-ig lehet elrendelni:

- **I-es** a riasztási fokozat, amelyben a beavatkozáshoz maximum 2 raj
- **II-es** a riasztási fokozat, amelyben a beavatkozáshoz 2-3 raj,
- **III-as** a riasztási fokozat, amelyben a beavatkozáshoz 3-4 raj,
- **IV-es** a riasztási fokozat, amelyben a beavatkozáshoz 4-6 raj,
- **V-ös** a riasztási fokozat, amelyben a beavatkozáshoz 6-7 raj riasztása szükséges.²⁶

Szintén a szolgálatparancsnok dönt a riasztandó különleges gépjárművek fajtájáról és darabszámáról. Ez esetben a riasztási fokozat után a „**KIEMELT**” szót kell használni.

Esettől függ, hogy kell-e értesíteni más szerveket is. Például szükség van-e rendőri intézkedésre vagy mentőre. Továbbá a közműveket is értesíthetik, ilyen eset például egy gázszivárgás egy panelházban, amikor a gázműveket kell értesíteni.

A riasztási jel elhangzásától a riasztott szereknek **120 mp-ük van** éjjel-nappal arra, hogy elhagyják a laktanyát.

Káresethez történő kivonulásnál megkülönböztető fény és hangjelzés kíséretében vonulnak. A

²⁵ Tóth Árpádtól kapott minta, 2011. 10. 13

²⁶http://www.tuzoltosag-fertoszentmiklos.hu/pages/jogszabalyok/riasztasi_fokozatok.pdf letöltés ideje: 2011. 10. 01.

káresetről függetlenül teljes védőruházatban történik a vonulás. Szükség esetén használják a légzőkészüléket.

Helyszínre érkezés után a tűzoltás vezetője, aki az elsőnek kiérkező hivatásos önkéntes tűzoltók parancsnoka, meghatározza a szerelési feladatokat eseményfüggően, folyamatos felderítést hajt végre. Folyamatos visszajelzési kötelezettsége van a híradós ügyelet felé:

felderítésről, a tűz oltásáról, az utómunkálatokról jelenléti kell. A káresemény elhagyása után a laktanyába érkezés utáni első feladat a készenlét visszaállítása. Általában az oltóvíz és üzemanyag pótlása bevonulás közben történik. A laktanyába érkezve egyéb felszereléseket is újra rendbe kell tenni, például a használt légzőpalackot ki kell cserélni, védőruházatot, használt felszereléseket ki kell tisztítani.

3.4 Műszaki mentési tevékenység

Műszaki mentésnél is hasonlóan járnak el. A műszaki mentés területe sokféle lehet.

A műszaki mentés területei:

- épületkárok, építménybalesetek;
- közlekedési balesetek;
- természetes vizekben (folyó és állóvizek) bekövetkezett balesetek;
- csatornáknál, kutakban és egyéb víztározókban bekövetkezett balesetek;
- közüzemi berendezések, közművek meghibásodásával összefüggő veszélyhelyzetek, balesetek;
- magasban, mélyben, föld alatti üregekben, barlangokban bekövetkezett balesetek;
- veszélyes anyagok szabadba jutása, nukleáris balesetek;
- elemi csapások (árvíz, belvíz, vihar, földrengés, földcsuszamlás), valamint minden hasonló esetben élet és vagyonmentés.

A műszaki mentés során végrehajtandó főbb feladatok a következők:

- életmentés;
- közvetlen élet- és balesetveszély elhárítása;
- tárgyak és anyagi javak mentése;
- az esemény által okozott további környezeti károk mérséklése;
- a közúti forgalom helyreállításának elősegítése.

Az irányító szintén az elsőnek kikerkező hivatásos tűzoltóság parancsnoka. Más szervekkel való együttműködés itt is megvalósul. A műszaki mentési feladatok végrehajtását a Tűzoltási Szabályzat egyes előírásai (pl. a jelzés értékelése, a riasztás, vonulás, az előkészítés, visszajelzés, stb.) szerint kell elvégezni. A műszaki mentés első és legfontosabb feladata a felderítés. A parancsnoknak ugyanúgy van visszajelzési kötelezettsége mind a felderítésnél, mind pedig a beavatkozásnál.

Minden esetben máshogy kell eljárni. Magyarország egyik legforgalmasabb útja a Hajdúszoboszlót és Debrecenre is érintő a **4-es számú főút**, amelyen nagyon sok a közlekedési baleset, ami tűzoltói beavatkozást, műszaki mentést igényel.

A beavatkozás általános szabályai közlekedési balesetknél

- a) Közlekedési baleset alatt a közúti, vasúti, vízi és légi közlekedés forgalmi hálózatában, útvonalán bekövetkezett olyan eseményt (eseménysort) kell érteni, amely(ek) során emberi élet, tárgyak (anyagok) vannak veszélyben vagy ennek következtében haláleset, személyi sérülés történt.
- b) A közlekedési balesetről beérkezett jelzés vételét követően értesíteni kell a rendőrséget, az esetlegesen közreműködő szervezeteket, és ha az indokolt, szakértő(k) kirendelésére kell intézkedni.
- c) A kárfelszámolási munkák végzéséhez - ha az indokolt - további erők, eszközök kirendelésére kell intézkedni, amennyiben vonuló egység létszáma, a rendelkezésre álló technikai eszközök a feladatok végrehajtására nem elegendők.
- d) A felderítés, a beavatkozás során elsődlegesen az életveszély elhárítására, a testi épség és

anyagi javak védelmére, a tűz- és robbanásveszély megakadályozására, valamint a további balesetek megelőzésére kell törekedni. ²⁷

A tűzoltóság eszközei

A helyi tűzoltóság eszközeit is a 32/2009-es önkormányzati rendeletben²⁸ határozták meg, sok más városéval együtt. *A tűzoltóság eszközeiről információk és képek a mellékletben (2. számú melléklet) találhatóak.*

A hajdúszoboszlói tűzoltóságnak a következő eszközei vannak:

- **I-es szer**, ami egy *Renault Aquadoux*. Ez 2000 literes, amelyen hat fő utazik riasztás esetén.
- **II-es szer**, ami egy *Renault*. Ez 4000 literes és 3 fővel vonul a kárhelyszínre.
- *Iveco Magirus DLK Vario*. Ezen 2 fő utazik.
- **Gyorsbeavatkozó**, amely egy *Ford Tranzit*. 1 fős.
- Egy **vízszállító Liaz**-zal is rendelkezik, ami 1 fős, 6000 liter víz fér bele.
- **Tartalék autó**: 1 *IFA Tlf. 16*. amibe 2000 liter víz fér.

²⁷ http://www.miklostuo.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=3&Itemid=5 letöltés ideje: 2011. 09. 21

²⁸ 32/2009 OM rendelet, a tűzoltóságok legkisebb erő- és eszközállományáról, a riasztási és Segítségnyújtási Tervről, a működési területről, valamint a tűzoltóságok vonulásaival kapcsolatos költségek megtérítéséről

4. A lakosság megítélése a tűzoltóság munkájáról

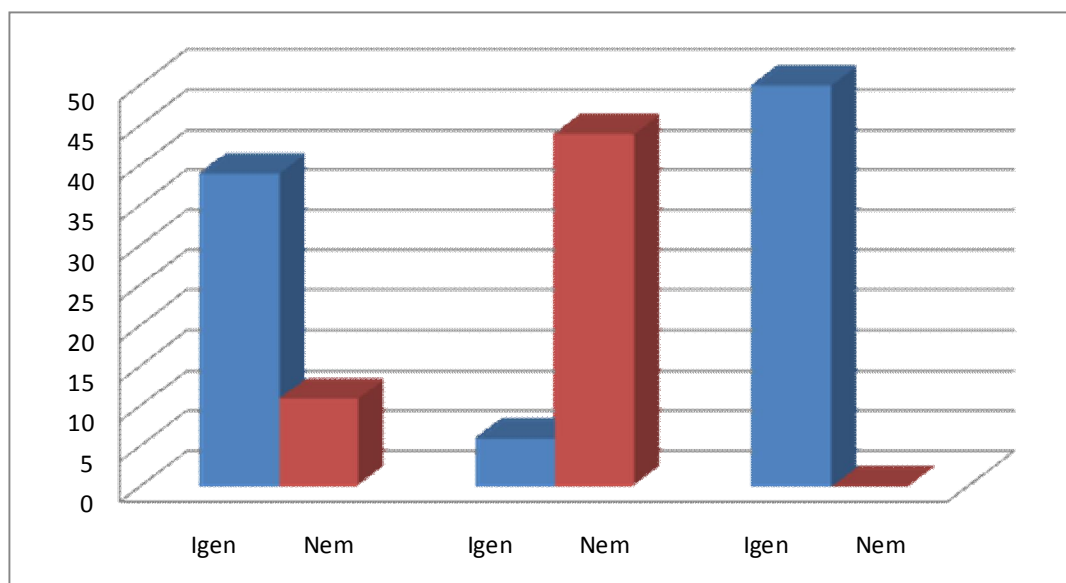
4.1 Én, mint kérdezőbiztos

Hajdúszoboszló utcáin 50 járókelőt állítottam le néhány kérdés megválaszolásának erejéig, amelyek a tűzoltóságról illetve munkájukról szóltak.

A következő kérdéseket tettem fel:

1. Ön szerint megbecsülik-e a tűzoltókat?
2. Volt-e már szüksége tűzoltói segítségre?
3. Ön szerint veszélyes-e ma a tűzoltók munkája?

Íme az eredmény:

2. ábra: kérdőív diagrammja

Forrás: saját készítés

Ezekből az adatokból a következők vonhatóak le:

Az első kérdésre az 50 megkérdezett 22 %-a mondott nem-et és 78%-a igent. A nemmel válaszolók a következő érveket sorolták:

- az első: alacsony fizetés
- a második: néhány válaszadó szerint nem elég korszerűek a felszerelések
- harmadik: azért nem becsülik meg a tűzoltók munkáját, mert az emberek akkor látják őket, amikor pihenőidő van és nincs tüzeset. Ilyenkor azt hiszik, hogy nincsen semmi dolguk és ezért kapják a fizetésüket.

A második kérdésre 12% igen és 88% nem válasz érkezett. Ez azt jelenti, hogy az emberek betartják a szükséges óvintézkedéseket a tűz megelőzésével kapcsolatban. Továbbá, az hogy volt tűzoltóságra szüksége az embereknek, nem jelenti azt, hogy tűz miatt hívták ki őket. Hajdúszoboszlón egyszer például azért hívták ki őket, mert egy méhkas volt az udvaron és nem merték eltávolítani az emberek. A tűzoltók kimentek segíteni, pedig nem is az ő dolguk lett volna.

A harmadik kérdésre 100%-osan igennel feleltek. Ezek szerint mindenki elismeri, hogy a tűzoltók munkája igenis veszélyes. Sokszor égő házba mennek be életüket kockáztatva, hogy mások életét mentse meg.

4.2 A hajdúszoboszlói tűzoltók mentális állapota

Ha valaki azt hiszi, hogy a tűzoltóknak a munkája könnyű, az téved. Igenis megterhelő mind fizikailag, mind pedig lelkileg. Ez a hajdúszoboszlói tűzoltókkal való beszélgetésem következtetése, akiknek, több kérdést is feltettem.

Először is az érdekelt, hogy miért is választotta ezt hivatásául. Az első nyomós indok a következő volt: biztos munkahely. Manapság nehéz állandó, hosszútávú munkahelyet találni. Vagy ha van is, bármikor elküldhetik az embert a gazdasági válság miatt.

A legtöbb ember azóta dolgozik itt, amióta 2009-ben volt a létszámnövelés. Mindenki a 4 hónapos alapkiképzést végezte el és ezután állhatott be az állományba.

Következő kérdésem az volt, hogy mit érez, ha riasztás van. Az ember ilyenkor azt várná, hogy azt felelje erre, hogy izgul vagy ideges lesz. A tűzoltó szolgálatparancsnok válasza az volt, hogy a riasztás a legnehezebb időszak. A jelzés tartalmára hagyatkozik mindig. Ha kiér a helyszínre megnyugszik. Azonnal kell dönteni, amihez viszonylagos nyugodt lelkiállapot kell. Ez benne, hosszú évek alatt alakult ki. Meglepő volt számomra, hogy kaptam olyan választ másoktól, miszerint ha riasztás van, akkor ő nyugodt. Bár hozzátette, hogy káresetfüggő.

Harmadik kérdésem az volt, hogy mennyire stresszes ez a munka és hogyan vezetik le a felgyülemlett feszültséget? Többnyire azt a választ kaptam, hogy egy idő után beleszokik az ember és nem lesz annyira stresszes, mint az elején. Volt, aki szerint közepesen stresszes. Levezetésére pedig egyhangúan adták a választ, hogy sporttal, többnyire focival oldják a stresszt. Sokan mondták azt is, hogy az is segít ha bent megbeszélnek egymás között hogy mi is történt. Volt, aki a ház körüli munkát mondta és volt, aki azt mondta, hogy mögötte egy erős család áll, aki támogatja mindenben.

Ehhez a szakmához nemcsak fizikai és lelki felkészültség fontos, hanem szerencse is kell. Mint minden szakmának, ennek is megvan a maga védőszentje, aki segíti a tűzoltókat.

5. Összegzés

Véleményem szerint a Hajdúszoboszlói tűzoltóság működése szervezett és hatékony mind a városban mind pedig a működési területén.

Továbbá azt is jónak találom, hogy a tűzoltóság nemcsak kapcsolatot teremt, hanem tart is a polgársággal és a felnövekvő nemzedékkel. Például nyílt napokat tartanak az iskolák, óvodák részére. Így megismerkedhetnek a fiatalok közelebbről is a tűzoltóság munkájával, eszközeivel.

Meglátásom szerint az is jó megoldás lenne, ha a rendszerben dolgozó tűzoltók bérét olyan szintre megemelnék, hogy ne kelljen szabadnapjukon a regenerálódás helyett többletmunkát vállalniuk. Így szabad idejükben a saját településükön eddig felhalmozott tapasztalatukkal és szakmai képesítésükkel biztosítani lehetne rajtuk keresztül az újonc tűzoltók jobb kiképzését a szakmai fogások és tapasztalatok átadásával.

Ezzel a megoldással a hivatásos és önkéntes tűzoltó társadalom mellett még az állam is „jól” járna, mert többszörösen is kamatoztatná egy kiképzett tűzoltó tudását, szakmai hozzáértését. Az adott település is nagyobb biztonságra tenne szert általuk. Így a jövő tűzoltói szívesebben választanák ezt a szép, de embert próbáló hivatást.

6. Felhasznált irodalom és jogforrások

Felhasznált irodalom

Takács Imre: Hajdúszoboszlói tűzoltóság története 1876-1999 Fábán Bt. Debrecen,

Dr. Szilágyi János – Dr. Szabó Károly: A tűzrendészet fejlődése az őskortól a modern időkig
BM Könyvkiadó, Budapest 1986.

Dr. Szilágyi János, A tűzrendészet fejlődése az őskortól a modern időkig (Budapest, 1960)

Minárovics János: 150 éve született Gróf széchenyi Ödön

Markusovszky Béla: Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség története. I. rész. Az első két évtized (1870-1890) története

Szent István Király Dekrétoinak Második Könyve 30. Fejezet a gyújtogatásokról

Internetes oldalak

http://tuzoltoszovetseg.hu/viewpage.php?page_id=1

http://www.tuzoltosag-fertoszentmiklos.hu/pages/jogszabalyok/riasztasi_fokozatok.pdf

http://www.miklostuo.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=3&Itemid=5

<http://www.langlovagok.hu/szent-florian>

Jogforrás

<http://net.jogtar.hu>

<http://www.1000ev.hu/>

Melléklet

1. számú melléklet

42.
hét

2010. október 10.

2011. október 14.

nap	óraszám	tárgy	téma kör	módszer	hely	foglalkozás vezető
	1	Mezőgazdasági tüzek oltása 1/2003 Bm.rend	szabályzat ismeret	elmélet	tanterem	szolg.pk
	1	Sugárszerelés magasba, osztó lent. 37/2003 Bm OKF rendelet	szerelési foglalkozás	gyakorlat	udvar, garázs	szolg.pk
H-K-SZ.	1	Erőnléti gyakorlat, labdajátékok	sport foglalkozás	gyakorlat	sport létesítmény	szolg.pk
	2	Silver Hotel, Hajdúszoboszló Mátyás Király sétány 25 sz.	Helyismereti foglalkozás	gyakorlat	intézmény	szolg.pk
	1	Utómunkálatok 1/2003 Bm.rend Szellőztető berendezés szerelése. 37/2003 Bm OKF rendelet	szabályzat ismeret	elmélet	tanterem	szolg.pk
	1	Bm OKF rendelet	szerelési foglalkozás	gyakorlat	udvar,garázs	szolg.pk
Csütörtök	1	Erőnléti gyakorlat, labdajátékok	Sportfoglalkozás	gyakorlat	Sportlétesítmény	szolg.pk
	3	Szerkarbantartás, szerismeret, különleges szerek, kiségek kezelése	Heti karbantartás	gyakorlat	udvar,garázs	szolg.pk. h.
	1	Bevonulás utáni feladatok 1/2003 Bm.rend	szabályzat ismeret	elmélet	tanterem	szolg.pk
	1	Kihúzás létra szerelés 37/2003 Bm OKF rendelet	szerelési foglalkozás	gyakorlat	udvar,garázs	szolg.pk
Péntek	1	Erőnléti gyakorlat, labdajátékok	Sportfoglalkozás	gyakorlat	Sportlétesítmény	szolg.pk
	1	Tűzoltás kifestésűtségű berendezésekben 1/2003 Bm.rend	szabályzat ismeret	elmélet	tanterem	szolg.pk
	1	Sugár szerelése magasba 37/2003 Bm OKF rendelet	szerelési foglalkozás	gyakorlat	udvar,garázs	szolg.pk
Szombat	1	Erőnléti gyakorlat, labdajátékok	Sportfoglalkozás	gyakorlat	Sportlétesítmény	szolg.pk
Vasárnap	1	Dugó létra szerelése mélybe 37/2003 Bm OKF rendelet	szerelési foglalkozás	gyakorlat	udvar,garázs	szolg.pk

2.számú melléklet

A tűzoltóság eszközei

I-es szer:

II-es szer:

Iveco Magirus:

Gyorsbeavatkozó

Tartalék

